<u>पलाण्डु</u>

श्लेष्मलो मारुतघ्नश्च पलाण्डुः स च पित्तहृत्।
आहारयोगी बल्यश्च गुरुः बल्योऽय रोचनः।। **(चरक, सू.अ २७)**

Palandu is guru in guna, increases slesma, alleviates maruta and pitta, is aharayogi, balya and rocanam.

बलावहः पित्तकरो अथ किञ्चित् पलाण्डुरग्निं च विवर्धयेच्च।
स्निग्धो रुचिष्यः स्थिरधातुकर्त्ता बल्योऽथ मेधाकफपुष्टिदश्च।।
स्वादुर्गुरुः शोणितपित्तशस्तः सपिच्छिलः क्षीरपलाण्डुरुक्तः।।
(सुश्रुत, सू.अ ४६)

Palandu is svadu in rasa, guru, snigdha, picchilam in guna, increases pitta, is balavaha, agni vivardhana, rucya, sthiradhatukaraka, balya, medha kapha pusti karaka, sonita pitta sasta.

पलाण्डुस्तद्गुणो नान्यो विपाके मधुरस्तु सः।
कफं करेति नो पित्तं केवलोऽनिलनाशनः।।
पलाण्डुः कटुको बल्यः कफपित्तहरो गुरुः।
वृष्यश्च रोचनः स्निग्धो वान्तिदोषविनाशनः ।। **(Rjn)**

Palandu is madhura in paka, increases kapha and pittam, and destroys vata only.
Palandu is katu in rasa, guru, snigdha in guna, balya, vrshya, rocana, alleviates kapha, pitta and vanti dosha.

स्वादुः पाके रसेऽनुष्णः कफकृन्नाति पित्तलः।
हरते केवलं वातं बलवार्यंकरो गुरुः।। **(Bpn)**

Palandu is svadu in rasa and paka, guru in guna, anusnam, kapha na karaka, increases pitta, destroys vata only, is bala veerya karaka.

बीजं पलाण्डोः वृष्यं स्यात् दन्तकीटप्रमेहजित्।। **(Nir)**

Palandu bija is vrshya, alleviates danta, kita and prameha.